

Χαλδ.): Πηγες ἐκεῖ; — "Αα! Σ' ἀρέσει; — "Αα, δὲ μ' ἀρέσει! — "Αα! κοιν. Ἐφαγες; — "Αα! Μάν. Πηγες 'ς τοὺς ποταμούς; — "Αα! "Ηπ. Εἶδες ἀτονα; — "Αα, οὐτὸ εἶδ' ἀτονα! οὐτὸ = οὐχί) "Οφ. Ἐπῆες ἐκεῖ ποῦ εἶπα σε; — Χάκα! Χαλδ. Συνών. νάα, νάκα, νάκε.

6) Ἀπόκρισις ἀπορηματικῆ ἰσοδύναμος πρὸς τὴν ἐκφραζομένην διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν λέξεων καὶ φρ. τί; πῶς; τί εἶπες; ὀρίστε; Εὐβ. "Ηπ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Συκεὰ Κορινθ. κ.ά.): Ποῦ ἦταν; — "Α; "Ηπ. Συνών. εἰ; 7) Ὑπὸ τοὺς τύπ. ἄ καὶ αἰ ἐπιφώνησ. ἑλληνικῇ Θεοσ. Θράκ. (Αἰν. κ.ά.) Καπ. (Σινασσ. κ.ά.) Κύπρ. Μακεδ. (Νάουσ.) Τσακων. κ.ά.: "Α Γεώργι! Αἰν. "Α Μάρου! Θεοσ. "Α Νικόλα! Κύπρ. || Ἄσμ.

"Ασκόπα, δέ, ἄ βασιλέα, νὰ κάμης ἕναν χάλιν
Κύπρ.
Καπ. Στέκα, στέκα, αἰ Μαύροζη, μὴ λές καὶ μὴ καυκείσαι

Καπ. Τί νὰ σὲ πῶ, αἰ μάννα μου, γιατί νὰ μὲ γεννήσης
ἐδῶ μέσα 'ς τὰ βάσανα, 'ς τὸν ψεύτικο τὸν κόσμο!

Σινασσ. Συνών. εἰ, ὦ. 8) Βαυκάλημα πρὸς ἀποκοίμισιν τῶν βρεφῶν ὡς μακρὸς ἔρρινος φθόγγος αα-α ρυθμικῶς ἐπαναλαμβανόμενος Ἀθῆν. Κρήτ. Μεγίστ. κ.ά.: Φρ. (τῆς παιδικῆς γλώσσης) "Α κάμῃ τὸ μωρό μου αα-α (δηλ. θὰ κοιμηθῇ) Μεγίστ. || Ἄσμ.

"Αα-α, ἔπαρ' τον, γύπνε μ', ἔπαρ' τον
τσαῖ ἄμε 'ς τ' ἀμπελάτσα, λέ!
τσαῖ γέμισε τοῖς ποδίτσες του
ἀθ-θούς τσαῖ λουλουδάτσα, λέέε!

(βαυκάλ.) αὐτόθ.

αα-α τό, Κυκλ. Μεγίστ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιφών. ἄ, ὅπερ ὡς μακρὸς φθόγγος αα-α ρυθμικῶς ἐπαναλαμβανόμενον χρησιμοποιεῖται πρὸς βαυκάλημα τῶν βρεφῶν διὰ νὰ ἀποκοιμηθοῦν. Ἰδ. λ. ἄ 8.

Τὸ λίκνον τοῦ βρέφους, ἡ κούνια, μόνον ἐν τῇ παιδικῇ γλώσσῃ ἐνθ' ἄν.: Πάει τὸ μικρό μου 'ς τ' αα-α του Κυκλ. "Α τὸ βάλλω τὸ μωρόν μου 'ς τ' αα-α του γιὰ νὰ κάμῃ τὰ ναννά του ('α ἀντὶ θὰ) Μεγίστ.

δαίματος ἐπίθ. ἀμάρτ. δαίματος Στερελλ. (Εὐρυταν.) ἀγαίματος Χηλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ οὐσ. αἶμα. Ἡ ἐν τῷ τύπ. ἀγαίματος ἀνάπτυξις τοῦ γ μεταξὺ φων. συνήθης. Πβ. καὶ ἀγέρας, ἀκογὴ κτλ., δύναται ὁμοῦς ὁ τύπ. οὗτος νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ἄ- καὶ γαῖμα.

Ὁ μὴ ἔχων αἶμα ἐνθ' ἄν.: Αἰνιγμ. Ἀαίματος κὶ ἀκόκκαλους πιρνάει (χρυσάλλης) Εὐρυταν. Ἀγαίματος κὶ ἀκόκκαλος τὴ θάλασσα περνάει Χηλ.

-άβα κατάλ. παραγωγικῇ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Σλαβ. ἀρχῆς.

Χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ θηλυκοῦ ὀνομάτων προσηγορικῶν, κυρίων, ἐπωνύμων καὶ σπανίως ἐπιθέτων, οἷον: τῶπανος - τῶπανάβα, γαιτρός - γαιτράβα, Κοσμάς - Κοσμάβα, Στρωματᾶς - Στρωματάβα, κακᾶς - κακάβα.

ἀβάγιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀβάιστος Κάλυμν. Κῶς Παξ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ρ. βαγίζω.

1) Ἀκαμπτος, ἀλύγιστος Κάλυμν. Κῶς Παξ. κ.ά.:

Ξύλο ἀβάιστο Κάλυμν. Κῶς. 2) Μεταφ. ὁ μὴ μεταβάλλων γνώμην, ἀμετάπειστος Κάλυμν. Κῶς: Ἀνθρώπος ἀβάιστος Κάλυμν. Κῶς. Συνών. ἀγύριστος (πβ. φρ. ἀγύριστο κεφάλι), μονόκορδος, μονόμπρατος.

ἀβαδανλίκι τό, Κωνπλ. 'βαδανλούχ' Πόντ. (Χαλδ.)

Τουρκ. *avadanlık*.

Ἐργαλεῖον τεχνίτου, οἷον κτίστου, τέκτονος, ὑποδηματοποιοῦ καὶ τῶν ὁμοίων ἐνθ' ἄν.: Ἐπέρεν τὰ 'βαδανλούχᾶ καὶ πάει 'ς σὴ δουλείαν Χαλδ.

ἀβάδωτος ἐπίθ. Κύπρ. ἀβάωτος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ρ. βαδῶνω.

Ὁ μὴ κλεισθεὶς, ὁ μὴ ἀσφαλισθεὶς, ἀνοικτός: Οἱ πόρτες ἐμείναν ἀβάωτες τῶν ριοῦμεν. Ἐφηκεν τὲς πόρτες ἀβάδωτες τὸ ἐμπῆκαν οἱ ὄρνιθες τὸ ἐλερώσαν τὸ σπῖτιν.

ἀβαέτι τό, ἀμάρτ. ἀβαγέτ' Θράκ. (Λιμν.)

Ἀραβοτουρκ. *avai'd* = πρόσοδοι, εἰσοδήματα, τυχηρά. Ἡ λ. καὶ ἐν ἐγγράφοις τοῦ 18ου αἰῶνος. Ἰδ. Κ'Αμάντ. Σιναιτ. Μνημ. 99.

Δῶρον, ὅπερ δίδουν εἰς τοὺς νέους χωρίου οἱ ἐξ αὐτοῦ ἄγοντες νύμφην.

ἀβάξι τό, ἀμάρτ. ἀβάξ' Ἡπ. Πόντ. (Σάντ.) ἀιβάζι Πελοπν. (Λάστ.) 'βάξ' Ἡπ.

Περσοτουρκ. *avaz* = κραυγή.

1) Θορυβώδης φωνή, κραυγὴ Πελοπν. (Λάστ.) Πόντ. (Σάντ.) 2) Φωνὴ Ἡπ.: Ἐχ' ὁμορφ' ἀβάξ'. Ἀξί' ἀβάξ' ἔχ' (φωνὴν μελωδικήν).

ἀβάξος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερουδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβάξι.

Ὁ ἔχων ἰσχυράν, μεγάλην φωνήν.

ἄβαθα ἐπίρρ. Κεφαλλ. Παξ. κ.ά. ἀνάβαθα Κρήτ. κ.ά. ἀνέβαθα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄβαθος.

I) Ὅχι πολὺ βαθέως, ὄχι εἰς βάθος μέγα Κεφαλλ. Κρήτ.: Ἀνάβαθα ἐσκάψαμε τὸ πηγάδι Κρήτ. II) Εἰς ἀπειρον βάθος, συνήθως ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης Κεφαλλ. Παξ.: Ἐρρίξαμον μιὰ πέτρα καὶ πῆε ἄβαθα (ἦτοι εἶναι τόσον πολὺ βαθέα τὰ ὕδατα, ὥστε δὲν ἐνόησαμεν πότε ἐφθασεν εἰς τὸν βυθὸν ἡ πέτρα) Παξ. Συνών. ἄπατα.

ἄβαθος ἐπίθ. Θράκ. (Σαρεκκλ. κ.ά.) Κεφαλλ. Μύκ. Πελοπν. (Λακων. Μάν. Οἶν. Πάτρ.) κ.ά. — ΑΒαλαωρ. 2,280. (ἔκδ. Μαρασλή) ἄβαθους Ἡπ. Μακεδ. (Καστορ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. ἄβαθνος Ἡπ. — ΜΦιλήντ. Θρῦλ. 62 ἄβαθρους Ἡπ. ἄβατε Τσακων. ἄαθος Κάρπ. ἀνάβαθος Καπ. (Σινασσ.) Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. Πελοπν. (Αἰγ. Καλάβρυτ. Λακων. Μάν.) κ.ά. ἀνάβαθους Θράκ. (Μάδυτ.) ἀνέβαθος Κρήτ. Κύπρ. ἀνάβαθους Κρήτ. ἀνέβαθος Νάξ. (Γαλανάδ.) Μόνον οὐδ. ἄβαθον Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ οὐσ. βάθος. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τύπ. ἀνάβαθος καὶ ἀνέβαθος ἰδ. ἄ- στερητ. 1 δ κέξ.

I) Ὁ μὴ ἔχων πολὺ βάθος, ἀβαθὴς Ἡπ. Θράκ. (Μάδυτ.) Καπ. (Σινασσ.) Κάρπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ.

οντέ = όταν. Τὸ μητρικὸν γάλα) Γέν. Συνών. **άβάλω-**
ος 1. β) 'Ο μὴ τεθεὶς εἰς τὴν γῆν, ἀφύτευτος, ἄσπαρ-
 ρος, ἐπὶ σπερμάτων, φυτῶν κττ. Πελοπν. (Λακων.) Χίος:
 φορμύδι ἄβαλτο Λακων. Ἐχω ἄβαρτα τὰ κρεμμύδια - τὰ
 κόρδα - τὰ κουκκιά Χίος. γ) Ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον
 δὲν ἔβαλε τίς τι, ὁ μὴ σπαρείς, ὁ μὴ φυτευθεὶς, ἐπὶ ἀγρῶν,
 ἡπών, ἀμπέλων κττ. Κύπρ. Πελοπν. (Λακων.): Ἀμπέλι
 ἄβαλτο Λακων. Ἀνέβαρτον περβόλιν Κύπρ. Ἐχω-το
 κόμα ἀνέβαρτον τὸ χωράφιν μου αὐτόθ. δ) 'Ο μὴ
 εἰσελθὼν πρὸς Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Βαλιμένος κὶ ἀβάλετος
 τὴν πόρτα τοῦ καφενέ ἤκαμεν καὶ καβγά (μόλις εἰσήρ-
 χετο κτλ.) 2) 'Ο μὴπω τεθεὶς εἰς χρῆσιν, ἀμεταχει-
 ριστος, καινουργῆς, ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κττ.
 Ἡπ. Μακεδ. (Βογατσ. Καστορ.) Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
 Πάξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρκαδ. Λακων.) Σίφν. Τσακων.
 κ. ἄ.: Ἀκόμη ἔχω ἄβαρτα τὰ παπούτσια ἀπὸ ἡ καμα Κρήτ.
 Ἐχον τὰ φουρέματα μ' ἄβαλτα ἀκόμα Ἡπ. Ἀβάλιτο τό' χει
 ἀκόμα τὸ φουστάνι ὡς σήμερα Ἀπύρανθ. Βραχάνι ἀβά-
 λιτε (βραχάνι = φουστάνι) Τσακων. Νὰ πάρῃ τὴ σπλῆνα
 του, νὰ τὴν καρφώσῃ μ' ἓνα ἄβαλτο καρφὶ εἰς ἓνα στανρο-
 δρόμι καὶ νὰ μὴν περάσῃ πρὸς ἀποκεῖ τὰ προβάτὰ του (ἐκ
 παραδ.) Ἀργολ. Συνών. ἄπαννος, ἀπιαστος, ἀφόρετος.

άβάλωτος ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βαλῶνομαι - βα-
 λῶνω, διὰ δὲ τὸν σχηματισμὸν πβ. τὰ ὅμοια νὰ κάμω
 -καμωμένος -καμῶνομαι -ἀκάμωτος, νὰ γίνω -γινω-
 μένος -γινῶνω -ἀγίνωτος, νὰ ἐμβάλλω -μπαλῶμένος
 -μπαλῶνομαι -μπαλῶνω -ἀμπάλωτος κττ., ἐν οἷς ὡς
 βάσις σχηματισμοῦ ἐλήφθη τὸ ἀ' πρὸς. τοῦ ἀορ. τῆς
 ὑποτακτ. Ἰδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 2, 580 κέξ.

1) 'Ο μὴ τεθεὶς πρὸς: Ἀβάλωτον-ν ἐμόλυκεν τὸν περάτη
 (ἦτοι δὲν ἔβαλε τὸν σύρτην τῆς θύρας). Συνών. ἄβαλ-
 τος 1. 2) 'Ο μὴ φορεθεὶς, καινουργῆς, ἐπὶ ἐνδυμάτων,
 ὑποδημάτων κττ.: Σάκκος ἄβάλωτος. Παπούτσια - ροῦχα
 ἄβάλωτα. Συνών. ἄβαλτος 2, ἀφόρετος.

άβανάκης ἐπίθ. Βιθυν. (Κατιρ.) ἄβανάκ'ς Θράκ.
 (Ἀδριανούπ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Τουρκ. *avapak*.

Βλάξ, ἡλίθιος ἐνθ' ἄν.: Μὲ πιάνει γι' ἄβανάκη (μὲ ἐκλαμ-
 βάνει ὡς ἡλίθιον) Κατιρ. Χατί ἄβανάκ'ς ἐν'! (τί βλάξ εἶναι)
 Κοτύωρ.

άβανακλούκι τό, ἀμάρτ. ἄβανακλούκ' Πόντ. (Τραπ.)
 ἄβανακλούγ' Πόντ. (Χαλδ.) ἄβανακλούχ' Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄβανάκης καὶ τῆς Τουρκ. παραγωγι-
 κῆς καταλ. -*lık*.

Βλακεία, ἡλιθιότης.

άβανακωτός ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄβανάκης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
 -*ωτός*.

'Ο ὀλίγον τι βλάξ.

άβανεμα τό, Χίος

Ἐκ τοῦ ρ. ἄβανεύω.

Συκοφαντία: Ἀβανέματα εἰν' αὐτά. Συνών. ἄβανιά 1.

άβανευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀάνευτος Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄβανεύω. Περὶ τῆς στερητικῆς σημ. τοῦ
 α ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

'Ο μὴ διαβληθεὶς, ἀσυκοφάντητος: Ἀνθρωπος ἀάνευ-
 τος. Κορίτσι ἀάνευτο.

άβανεύω Χίος ἄβανεύγω Χίος ἀανεύγω Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὖς. ἄβανιά. Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ γ εἰς
 τὸν τύπ. ἄβανεύγω ἰδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 1, 49.

1) Συκοφαντῶ, διαβάλλω, κατηγορῶ ἀδίκως Κάρπ.:
 Τὸν ἀάνειψαν τὸν ἄνθρωπον. Συνών. ἄβανιάζω 1, ἄβα-
 νίζω. 2) Ἀδικῶ Χίος: Μοῦ πῆρε τὸ σπῖτι μου καὶ
 μ' ἀβάνειψε.

άβάνης ἐπίθ. Χίος κ. ἄ. ἄβάν'ς Β. Εὐβ. Ἡπ. Θράκ.
 (Ἀδριανούπ. Αἰν.) κ. ἄ. ἀάνης Κάρπ. Θηλ. ἀβάνισσα
 Πελοπν. (Ἀρκαδ.) ἀάνισσα Κάρπ. ἀανοῦ Κάρπ.

Ἐκ τοῦ Ἀραβ. *havan* = λίαν ἄπιστος, δόλιος, προδό-
 της. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Συκοφάντης, κακὸς Β. Εὐβ. Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.
 Αἰν.) Κάρπ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. κ. ἄ.): Φρ. Ἀάνισσα τοῦ
 κόσμου (ἐπὶ γυναικὸς λίαν ραδιούργου καὶ κακῆς) Κάρπ. ||
 Παροιμ. Ἀβάνισσα 'ς τὸ σπῖτι σου σούρα θὲ νὰ σοῦ βγάλῃ
 (σούρα = δυσφημία) Ἀρκαδ. Ἀάνισσα 'ς τὸ σπῖτι σου γιὰ
 σούρα τὴ συνάγεις (ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τις τοὺς συκο-
 φάντας διὰ νὰ μὴ συκοφαντηθῇ ὑπ' αὐτῶν) Κάρπ. Ἡ
 ἀνιά 'ποῦρσε, 'ς τῆς ἀανοῦς ἐπόκατσε (ὅτι ὁ κακολογῶν
 ἐν τέλει κατακρίνεται) αὐτόθ. 2) Ἀδικος, πλεονέ-
 κτης Χίος.

άβανιά ἡ, ἄβανιά Ζάκ. Μέγαρ. Πελοπν. (Μάν.)
 ἄβανιά Τσακων. ἄβανιά κοιν. ἄβανιά Κρήτ. (καὶ ἄβα-
 νιά) ἄφανιά Κύπρ. ἀανιά Κάρπ. βανιά Σκυρ. βγανιά
 Κρήτ.

'Ο G Meyer Neugr. Stud. 4, 5 δέχεται ὅτι ἡ λ.
 παράγεται ἐκ τοῦ Ἰταλ. *avania* = ζημία, βλάβη, ἀλλὰ
 ὀρθότερον φαίνεται ὅτι ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀβάνης
 εἰσελθόντος παλαιότερον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐκ τῆς Ἀρα-
 βικῆς. Ὁ τύπ. ἄβανιά ἤδη παρὰ Δουκ. Ὁ τύπ. βανιά
 προῆλθε δι' ἀφαιρέσεως τοῦ α συγκρουσθέντος πρὸς προη-
 γούμενον ἄλλο α, οἷον βαρεῖα βανιά. Τὸ βγανιά ἐκ
 συμφύρ. πρὸς τὸ βγάνω, μεθ' οὗ συνεκφέρεται (ἰδ. κατωτ.)

1) Διαβολή, συκοφαντία, δυσφήμισις, κακολογία κοιν.:
 Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἄβανιά τοῦ κόσμου. Αὐτὸ εἶναι ἄβανιά
 κοιν. Συνήθως συνεκφέρεται κατὰ περίφρ. μετὰ τῶν ρ.
 βγάζω ἢ βγάνω, βάνω καὶ ρίχνω ἀντὶ τοῦ ἀβανίζω = διαβάλ-
 λω, συκοφαντῶ, δυσφημῶ, κακολογῶ: Τοῦ βγάζω ἄβανιά
 Κρήτ. Βγάνω ἄβανιές Κεφαλλ. Μοῦ βγάλαν ἄβανιά πῶς ἀγαπῶ
 μιὰ δούλα Αἰγίν. Τοῦ βγάλανε μιὰν ἄβανιά ποῦ δὲ λέγεται
 Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐβκαλέν του τὴν ἄβανιάν πῶς ἐν' κλέφτης
 Κύπρ. Μοῦ ῥριξαν ἄβανιά Πελοπν. (Σουδεν.) Ἐλα δὲ τὴν
 ἄμοιρη, ἄβανιά ποῦ τῆς ρίξανε! Μέγαρ. Τί τοῦ ρίχνιτι
 ἄβανιές; Λέσβ. Ἀβανιές τοῦ βγάνουν πῶς ἔχει ἀγαπητικοὶ
 Ἀπύρανθ. || Φρ. Νὰ σὲ μᾶς - νὰ σὲ πᾶρ' ἢ ἄβανιά! (δηλ.
 νὰ ἐξαφανισθῇς, νὰ καταστραφῇς! Ἀρά) Ἡπ. (Ζαγόρ.)
 Κακὴ ἄβανιά! (δηλ. νὰ σὲ πάρῃ!) Ἡπ. Νὰ τοῦ 'ρθ' ἄβα-
 νιά! (ἀνέλπιστος δυστυχία) αὐτόθ. Ἡ ἄβανιά νὰ σὲ πάρῃ!
 Ἀπύρανθ. Θὰ τοῦ δώκουν 'ς ἄβανιάς νὰ τοῦ πᾶρ'! (ἦτοι θὰ
 τὸ ἐξολοθρεύσω, θὰ τὸ ἐξαφανίσω!) Ζαγόρ. Συνών. φρ.
 Θὰ τὸ στείλω 'ς τὸ διάβολο! || Παροιμ. Τῆς ἄβανιάς
 τὸ γέννημα σὲ ποντισμένο μύλο (ὅτι οἱ συκοφάνται ἔχουν
 κακὸν τέλος) Πελοπν (Καλάβρυτ. Λάστ.) || Ἄσμ.

